

Briselē, 2026. gada 29. septembrī
(OR. en)

13800/26

ATO 49

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsēkretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2026. gada 29. septembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsēkretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2026) 512 final
Temats:	KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM par Padomes Direktīvas 2011/70/EURATOM īstenošanas gaitu un Kopienas teritorijā esošās nostrādātās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu uzskaites datiem un turpmākajām prognozēm CETURTAIS ZIŅOJUMS

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2026) 512 final.

Pielikumā: COM(2026) 512 final

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 29.9.2026.
COM(2026) 512 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

**par Padomes Direktīvas 2011/70/EURATOM īstenošanas gaitu un Kopienas teritorijā
esošās nostrādātās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu uzskaites datiem un
turpmākajām prognozēm**

CETURTAIS ZIŅOJUMS

{SWD(2026) 285 final} - {SWD(2026) 286 final}

1. IEVADS	3
2. RADIOAKTĪVIE ATKRITUMI UN NOSTRĀDĀTĀ KODOLDEGVIELA EIROPAS SAVIENĪBĀ	4
2.1. Radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas izcelsme.....	4
2.2. Krājumu aplēses	4
3. DROŠA UN ATBILDĪGA RADIOAKTĪVO ATKRITUMU UN NOSTRĀDĀTĀS KODOLDEGVIELAS APSAIMNIEKOŠANA	5
3.1. Nacionālie satvari un programmas	5
3.2. Kompetentās iestādes	6
3.3. Apritīgums un apglabāšanas rīcībpolitikas.....	6
3.4. Izmaksu novērtējumi un finansējums.....	7
3.5. Programmas uzraudzība un ziņošana	7
3.6. Pārredzamība un sabiedrības līdzdalība	8
4. SECINĀJUMI	8

1. IEVADS

Saskaņā ar Padomes Direktīvas 2011/70/Euratom⁽¹⁾ par lietotās kodoldegvielas⁽²⁾ un radioaktīvo atkritumu⁽³⁾ atbildīgu un drošu apsaimniekošanu (turpmāk “direktīva”) 14. panta 2. punktu Komisijai regulāri Eiropas Parlamentam un Padomei jāiesniedz šādi dokumenti:

- ziņojums par šīs direktīvas īstenošanas gaitu;
- Eiropas Atomenerģijas kopienas (turpmāk “Kopiena”) teritorijā esošo radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas uzskaites dati un turpmākās prognozes.

Sniegtās informācijas pamatā ir dalībvalstu ziņojumi, kas saskaņā ar direktīvas 14. panta 1. punktu jāiesniedz reizi trijos gados; pēdējais ziņošanas termiņš dalībvalstīm bija 2024. gada 23. augusts. Šis ceturtais ziņojums attiecas uz 2021.–2023. gada periodu. Šim ziņojumam ir pievienoti divi Komisijas dienestu darba dokumenti:

- vienā, balstoties uz Komisijas veikto dalībvalstu ziņojumu analīzi, ir atspoguļota vispārējā situācija Kopienā;
- otrā ir sniegti Kopienas teritorijā esošo radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas uzskaites dati un turpmākās prognozes, un tā atsaucē datums ir 2023. gada decembris.

Komisija līdz šim ir sagatavojusi trīs progresu ziņojumus (2017., 2019. un 2024. gadā), un katrs no tiem sniedza visaptverošu pārskatu par direktīvas īstenošanu. Šajā ziņojumā ir aprakstītas tikai dažas izmaiņas vai norises, kas radušās salīdzinājumā ar 2024. gada ziņojumā⁽⁴⁾ izklāstīto situāciju, tāpēc lielākā daļa Komisijas secinājumu joprojām ir spēkā. Komisija 2025. gadā sāka izvērtēt gan minēto direktīvu, gan Padomes Direktīvu 2006/117/Euratom par radioaktīvo atkritumu un lietotās kodoldegvielas pārvadājumu uzraudzību un kontroli⁽⁵⁾.

2. sadaļā ir sniegts pārskats par radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas krājumiem Kopienā. 3. sadaļā ir rezumēts novērtējums par pašreizējo stāvokli valstu sistēmu jeb nacionālo satvaru un programmu īstenošanā saskaņā ar direktīvu, uzsverot neseno progresu un izgaismojot neatrisinātās problēmas.

⁽¹⁾ Padomes Direktīva 2011/70/Euratom (2011. gada 19. jūlijs), ar ko izveido Kopienas sistēmu lietotās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu atbildīgai un drošai apsaimniekošanai (OV L 199, 2.8.2011., 48. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

⁽²⁾ Lietotā kodoldegviela jeb nostrādātā kodoldegviela ir “reaktora aktīvajā zonā apstarota un no tās neatgriezeniski izņemta kodoldegviela” (direktīvas 3. panta 11) punkts), kuru esošajā formā izmantot vairs nevar. Tā rodas, kodolreaktoros izmantojot elektroenerģijas ražošanas, pētniecības, apmācības un demonstrējumu vajadzībām.

⁽³⁾ Radioaktīvie atkritumi ir “radioaktīvi materiāli gāzes, šķidrā vai cietā agregātstāvoklī” (direktīvas 3. panta 7) punkts), kuru tālāka lietošana nav paredzēta vai nav plānota un kuri klasificēti kā radioaktīvie atkritumi. Tie rodas, kodolelektrostacijās ražojot elektroenerģiju vai radioaktīvus materiālus izmantojot ar elektroenerģiju nesaistītām vajadzībām, t. i., medicīniskām, pētnieciskām, rūpnieciskām un lauksaimnieciskām vajadzībām. Lai iepazītos ar citu svarīgu direktīvā izmantotu jēdzienu definīcijām (piem., “glabāšana” un “apglabāšana”), sk. SWD(2026) 286 par Padomes Direktīvas 2011/70/Euratom īstenošanas progresu.

⁽⁴⁾ Komisijas ziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam par Padomes Direktīvas 2011/70/Euratom īstenošanas gaitu un Kopienas teritorijā esošās lietotās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu uzskaites datiem un turpmākām prognozēm. Trešais ziņojums ([https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2024\)197&lang=lv](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2024)197&lang=lv)).

⁽⁵⁾ Izvērtēšana ietvēra arī uzaicinājumu iesniegt atsauksmes un sabiedrisko apspriešanu (2026. gads): https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14619-Radioactive-Waste-Directive-and-Shipments-Directive-evaluation_lv.

2. RADIOAKTĪVIE ATKRITUMI UN NOSTRĀDĀTĀ KODOLDEGVIELA EIROPAS SAVIENĪBĀ

2.1. Radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas izcelsme

Radioaktīvie atkritumi dažādās darbībās — no medicīniskām manipulācijām un līdz elektroenerģijas ražošanai — rodas visās dalībvalstīs. Lielākā daļa radioaktīvo atkritumu rodas kodolelektrostacijās un ar tām saistītajās kodoldegvielas cikla darbībās, savukārt radioaktīvo materiālu izmantošana ar elektroenerģijas ražošanu nesaistītām vajadzībām rada mazākus radioaktīvo atkritumu daudzumus.

Katra dalībvalsts savu elektroenerģijas struktūru nosaka pati. 2023. gadā kodolelektrostacijas darbojās 12 valstīs ⁽⁶⁾. Vēl trīs dalībvalstis — Vācija, Itālija un Lietuva — savas kodolenerģētikas programmas bija izbeigušas un veica savu kodoliekārtu dezekspluatāciju.

2023. gadā ekspluatācijā bija 101 kodolreaktors ⁽⁷⁾, 74 kodolreaktori bija pastāvīgi slēgti un dezekspluatācijas procesā, bet 3 kodolreaktori bija pilnīgi dezekspluatēti. Papildus tam 12 valstīs darbojās 30 pētniecības reaktori ⁽⁸⁾.

17 dalībvalstis savā teritorijā pašlaik apsaimnieko nostrādāto kodoldegvielu.

Kodolelektrostaciju dezekspluatācija ir nozīmīga Eiropas kodolrūpniecības darbība. Ceturtajā daļā dalībvalstu notiek kodolkompleksu dezekspluatācija, un dezekspluatācijā radušos radioaktīvo atkritumu apjoms pieaug.

2.2. Krājumu aplēses

Kopējais aplēstais radioaktīvo atkritumu daudzums 2023. gada beigās ES bija **2 593 000 m³** (pieaugums par 11 % kopš iepriekšējā ziņošanas perioda, kas atbilst gada vidējam atkritumu rašanās apjomam zem 65 000 m³). Pārskats par radioaktīvo atkritumu apjomu 2023. gadā salīdzinājumā ar 2019. gadu ir sniegts 1. tabulā. Aptuveni 66 % (1 692 000 m³) no šiem atkritumiem bija apglabāti, savukārt 34 % (901 000 m³) atradās glabāšanā un tiem joprojām bija nepieciešama tālāka apsaimniekošana. Līdz 2023. gada beigām radioaktīvo atkritumu daudzums 15 dalībvalstīs, kurās ir kodolprogrammas ⁽⁹⁾, veidoja 99,5 % no kopējā radioaktīvo atkritumu krājuma ES.

Lielākā daļa dalībvalstu ir paziņojušas par saviem radioaktīvo atkritumu krājumiem, izmantojot klasifikācijas shēmu, kas noteikta Starptautiskās Atomenerģijas aģentūras (*IAEA*) drošuma rokasgrāmatā GSG-1 ⁽¹⁰⁾, vai ir iesniegušas matricas, kas dod iespēju datus no valsts klasifikācijas shēmas pārklasificēt *IAEA* ieteiktajā klasifikācijas shēmā. Lielākā daļa valstu ziņošanai par valsts krājumiem izmantoja saskaņoto datu kopumu, ko kopīgi sagatavoja Komisija, *IAEA* un ESAO Kodolenerģijas aģentūra.

⁽⁶⁾ Beļģija, Bulgārija, Čehija, Francija, Nīderlande, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Somija, Spānija, Ungārija un Zviedrija. Turklāt, lai gan Horvātijas teritorijā nevienas kodolelektrostacijas nav, tai kopā ar Slovēniju pieder Krško kodolelektrostacija.

⁽⁷⁾ Sk. *IAEA* Elektroenerģijas reaktoru informācijas sistēmu: <https://www.iaea.org/pris>.

⁽⁸⁾ Sk. *IAEA* Pētniecības reaktoru datubāzi: <https://nucleus.iaea.org/rrdb/home#/home>.

⁽⁹⁾ Beļģija, Bulgārija, Čehija, Francija, Itālija, Lietuva, Nīderlande, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija un Zviedrija.

⁽¹⁰⁾ *Classification of Radioactive Waste, General Safety Guide, IAEA, Vīne, 2009.*

Dati liecina, ka valstīs, kurās ir ieviesti plāni attiecībā uz ļoti zema radioaktivitātes līmeņa atkritumu (LZRLA) un zema radioaktivitātes līmeņa atkritumu (ZRLA) apglabāšanu, process no atkritumu rašanās līdz apglabāšanai lielākoties rit raiti. Tas neattiecas uz vidēja radioaktivitātes līmeņa atkritumiem (VRLA), augsta radioaktivitātes līmeņa atkritumiem (ARLA) un nostrādāto kodoldegvielu, jo pašlaik ekspluatācijā nav apglabāšanas kompleksu, kuros varētu apsaimniekot šo kategoriju atkritumus.

1. tabula. Radioaktīvo atkritumu daudzums ES 2019. un 2023. gadā.

Atkritumi	Radioaktīvo atkritumu daudzums ES (m ³ , noapaļojot līdz tūkstošiem*)					
Klase	Glabāšanā		Apglabāti		Kopā	
Gads	2019	2023	2019	2023	2019	2023
LZRLA	233 000	303 000	462 000	558 000	695 000	861 000
ZRLA	353 000	381 000	1 068 000	1 109 000	1 421 000	1 491 000
VRLA	191 000	211 000	22 000	25 000	213 000	236 000
ARLA	4800	5200	0	0	4800	5200
Kopā (m³)	782 000	901 000	1 552 000	1 692 000	2 334 000	2 593 000

* Izņemot ARLA, ko noapaļo līdz simtiem.

2023. gada beigās ES glabājās aptuveni **59 500 tHM** nostrādātās kodoldegvielas (pieaugums par aptuveni 6 % salīdzinājumā ar 2019. gadu). Visa ES esošā nostrādātā kodoldegviela patlaban atrodas glabāšanā, jo civilas nostrādātās kodoldegvielas apglabāšanas iekārtas nekur pasaulē nedarbojas. Neliels daudzums nostrādātās kodoldegvielas joprojām tiek nosūtīts otrreizējai pārstrādei ārpus ES; tāpēc paredzams, ka otrreizējā pārstrādē radušies radioaktīvie atkritumi tiks nosūtīti atpakaļ, vēlākais, nākamajās desmitgadēs.

3. DROŠA UN ATBILDĪGA RADIOAKTĪVO ATKRITUMU UN NOSTRĀDĀTĀS KODOLDEGVIELAS APSAIMNIEKOŠANA

3.1. Nacionālie satvari un programmas

Visā ES nacionālie satvari pēdējo gadu laikā kopumā turpina uzlaboties. Ir izrādījies, ka viens no šo pozitīvo norišu virzītājspēkiem ir pašnovērtējumi, ko stiprina starptautiskā profesionālizvērtēšana.

Viens no galvenajiem direktīvā noteiktajiem pienākumiem ir izstrādāt nacionālu programmu — nacionālu stratēģisko ceļvedi vai plānu, kurā izklāstīts, kā tiek vai tiks īstenotas valsts rīcībpolitikas. Visās dalībvalstīs ir ieviestas nacionālas programmas, un tās tiek pastāvīgi pilnveidotas. Pārskata periodā 11 dalībvalstis Komisijai paziņoja par atjauninātām nacionālajām programmām. Tomēr bija arī gadījumi, kad dalībvalstis savas nacionālās programmas nebija izskatījušas un atjauninājušas tik regulāri, cik noteikts valsts tiesību aktos. Pastāvīga nacionālo programmu īstenošana un to tūlītēja atjaunināšana vajadzības gadījumā ir atbildīgas radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas apsaimniekošanas pazīmes. Tādēļ visām dalībvalstīm ir jāoptimizē plānošana, jāpiešķir pietiekami resursi, jāveic nepieciešamās izpētes un apmācības darbības un jānodrošina

sabiedrības un citu ieinteresēto personu iesaiste.

Nenovērstu ar direktīvas transponēšanu un nacionālajiem satvariem saistītu pārkāpumu nav. Tomēr iepriekšējos ziņošanas ciklos Komisijai pret dažām dalībvalstīm nācās uzsākt vairākas procedūras attiecībā uz direktīvas īstenošanu un to nacionālo programmu atbilstību direktīvas prasībām. Līdz 2025. gada beigām bija sāktas 16 pārkāpuma procedūras ⁽¹¹⁾.

3.2. Kompetentās iestādes

Saskaņā ar nacionālajos ziņojumos sniegto informāciju kompetentajām regulatīvajām iestādēm ir piešķirta tehniskā un finansiālā neatkarība.

Drošas un rezultatīvas nacionālo programmu īstenošanas priekšnoteikums ir pienācīgs regulatoru personāls. Nesenā jaunā interese par kodolenerģijas projektiem un investīcijas tajos nozīmē, ka dalībvalstīm ir apsteidzoši jāstiprina savas kompetentās iestādes, cita starpā arī drošas radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas apsaimniekošanas vajadzībām. Komisija jaunākajā kodoljomas pārskata programmā (*PINC*) ⁽¹²⁾ ir sniegusi analīzi par vajadzībām, kas saistītas ar jauniem reaktoriem un ilgtermiņa darbībām, paturot prātā, ka dažādām dalībvalstīm ir atšķirīgas administratīvās pieejas.

3.3. Apritīgums un apglabāšanas rīcībpolitikas

Radioaktīvo atkritumu rašanās, kā arī apglabājamo radioaktīvo atkritumu daudzums būtu jāuztur tik zemā līmenī, cik praktiski iespējams. Notiekošajās dezekspluatācijas darbībās īpaši skaidri redzami ir tādi risinājumi kā materiālu atbrīvošana no regulatīvās kontroles un to vēlāka atkalizmantošana vai reciklēšana.

Kaut arī lielākā daļa dalībvalstu plāno radioaktīvos atkritumus un nostrādāto kodoldegvielu apglabāt savā teritorijā, ne visas dalībvalstis ir pieņēmušas galīgo lēmumu un dažas no tām joprojām apsver kopīgus vairākvalstu apglabāšanas risinājumus. Komisija ir īstenojusi izmēģinājuma projektu “Priekšlikums kopīgai Eiropas pieejai attiecībā uz radioaktīvajiem atkritumiem” ⁽¹³⁾, kurā ar maksimālu valsts iestāžu iesaisti izveidojusi forumu, kurā apspriest iespējamos kopīgos Eiropā ritošas atkritumu apsaimniekošanas risinājumus.

Dalībvalstis ar kodolenerģijas programmām plāno savu nostrādāto kodoldegvielu apglabāt dziļos ģeoloģiskos kompleksos. Dažas valstis nostrādāto kodoldegvielu otrreiz pārstrādā, savukārt citas šo iespēju patur atvērtu.

Plānots, ka laikā līdz 2027. gadam Somijā sāks darboties pirmais nostrādātās kodoldegvielas apglabāšanas komplekss. Zviedrijā un Francijā tiek īstenoti līdzīgu kompleksu izbūves

⁽¹¹⁾ Austrija, Beļģija, Bulgārija, Dānija, Grieķija, Horvātija, Igaunija, Itālija, Īrija, Latvija, Lietuva, Nīderlande, Portugāle, Rumānija, Slovēnija un Vācija.

⁽¹²⁾ Komisijas Paziņojums. Kodoljomas pārskata programma, iesniegta saskaņā ar *Euratom* līguma 40. pantu — galīgā redakcija (pēc EESK atzinuma saņemšanas) (COM(2026) 120 final, 10.3.2026., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex:52026DC0120>).

⁽¹³⁾ Pēc Eiropas Parlamenta deputātu iniciatīvas finansējums tika iekļauts ES budžetā (https://energy.ec.europa.eu/document/download/b74f0a8f-ef96-45ce-8301-5c8d86b9c5d1_en?filename=C_2023_4577_1_EN_annexe_acte_autonome_nlw_part1_v1.pdf).

investīciju projekti, un paredzams, ka tie tiks pabeigti nākamajā desmitgadē. Salīdzinājumā ar iepriekšējo ziņojumu vairāk dalībvalstu aktīvi strādā pie dažādiem dziļu ģeoloģisko kompleksu sagatavošanas posmiem. Pašlaik lielāko daļu dziļu ģeoloģisko repozitoriju, kas paredzēti augsta radioaktivitātes līmeņa atkritumiem un nostrādātajai kodoldegvielai, ir paredzēts nodot ekspluatācijā laikā no 2050. līdz 2075. gadam.

3.4. Izmaksu novērtējumi un finansējums

Gandrīz visas dalībvalstis sniedza informāciju par savu nacionālo programmu izmaksu novērtējumu. Novērtētās kopējās 2023. gada radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas apsaimniekošanas izmaksas (¹⁴) ES joprojām bija aptuveni 300 miljardi EUR, līdzīgi kā iepriekšējos Komisijas ziņojumos.

Valstu aplēses ievērojami atšķiras metodikas, pieņēmumu, datu pilnīguma, tvēruma un aptvertā laika ziņā, jo atšķirīgo valstu apstākļu dēļ ir vajadzīgas atšķirīgas pieejas. Lai panāktu augstāku pārredzamības līmeni un lielāku finansējuma drošību, Komisija sadarbojas ar dalībvalstīm ekspertu grupā nostrādātās kodoldegvielas apsaimniekošanas finansiālo aspektu jautājumos (¹⁵), lai sniegtu norādījumus par to, kā ziņot par valsts radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas apsaimniekošanas programmu izmaksām.

Lielākā daļa dalībvalstu arī sniedza informāciju par valsts programmu īstenošanas finansēšanas shēmām, ņemot vērā nostrādātās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu radītāju atbildību. Šīs shēmas ievērojami atšķiras — dažas dalībvalstis izmanto maksu, ko iekasē par elektroenerģijas ražošanu, citas — maksājumus atkarībā no atkritumu īpašībām, bet vēl citas — valsts budžetu.

Tā kā izdevumi parasti rodas tikai pēc radioaktīvo materiālu vai kodoldegvielas izmantošanas (dažos gadījumos pēc vairākām desmitgadēm), nostrādātās kodoldegvielas apsaimniekošanas izmaksas ir jāņem vērā agrīnā jaunu kodoldarbību posmā. *PINC* Komisija norādīja, ka, lai garantētu drošību un pastāvīgu sabiedrības atbalstu kodolenerģijas izmantošanai, ir katrā ziņā vajadzīga valdības apņemšanās un pienācīgs finansējums no atkritumu radītājiem rezultatīvai radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas dezekspluatācijai un atbildīgai apsaimniekošanai.

3.5. Programmas uzraudzība un ziņošana

Vairākas dalībvalstis nacionālo programmu īstenošanas uzraudzībā aizvien sekmīgāk izmanto galvenos darbības rādītājus. Tomēr joprojām ir grūtības panākt rezultatīvu progresu apsekošanu un ziņošanu par sasniegtajiem rezultātiem.

Vairumā gadījumu ziņošana par pētniecības, izstrādes un demonstrējumu pasākumiem, kas vajadzīgi, lai īstenotu radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas apsaimniekošanas risinājumus, bija ļoti vispārīga. Dalībvalstis tiek mudinātas sniegt konkrētāku un

(¹⁴) Aplēstās kopējās radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas izmaksas ir visu ES dalībvalstu nacionālo programmu kopējās izmaksas, kas aptver visu veidu nostrādāto kodoldegvielu un radioaktīvos atkritumus to jurisdikcijā un visus nostrādātās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas posmus no to rašanās līdz apglabāšanai.

(¹⁵) <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=lv&groupID=3777>.

mērķorientētāku informāciju par šīm darbībām. Komisija pozitīvi vērtē to, ka lielākā daļa dalībvalstu izmanto pašreizējo Eiropas radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas partnerību (¹⁶).

3.6. Pārredzamība un sabiedrības līdzdalība

Dalībvalstis nav ziņojušas par būtiskiem jauninājumiem attiecībā uz pasākumiem un pieejām pārredzamībai un sabiedrības līdzdalībai. Komisija atkārtoti uzsver, cik svarīgi ir rezultatīvi īstenot pārredzamības un sabiedrības līdzdalības prasības, cita starpā sniedzot konkrētu informāciju par praksi, kad tās iesniedz ziņojumus Komisijai.

4. SECINĀJUMI

Pārskata periodā radioaktīvie atkritumi un nostrādātā kodoldegviela dalībvalstīs tika apsaimniekoti droši. Visā ES ir ieviesti nacionālie satvari un programmas, un kopumā tie tikuši izstrādāti pārredzamā un līdzdalību veicinošā veidā. Visām dalībvalstīm būtu jāpārlicinās, ka to nacionālās programmas ir atjauninātas. Pašnovērtējumu un starptautiskās profesionālizvērtēšanas sistēma atbilda vajadzībām un veicina atkritumu apsaimniekošanas jaunināšanu un pastāvīgus uzlabojumus.

Lielākajai daļai radioaktīvo atkritumu tika meklēti droši apsaimniekošanas (arī apglabāšanas) risinājumi, ko apliecināja apglabāto atkritumu daudzuma pieaugums un glabāto atkritumu daudzuma samazinājums. Kopumā lielākā daļa dalībvalstu strādā pie apglabāšanas kompleksu izstrādes. Tomēr vairākās dalībvalstīs joprojām nav skaidri noteiktu radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas apsaimniekošanas stratēģiju, un tas kavē to progresu.

Dalībvalstu nacionālo programmu uzraudzība un finansēšana joprojām ir galvenie neatrisinātie jautājumi, kam jāpievērš valsts iestāžu uzmanība. Izmaksu novērtējumi dažkārt ir novecojuši vai nav pietiekami visaptveroši. Tas var ietekmēt finansēšanas shēmu lietderību un radīt risku, ka ar tām nepietiks, lai segtu turpmākās izmaksas, tādējādi radot nepamatotu slogu nākamajām paaudzēm. Jau notiek darbs ar norādījumiem par nacionālo programmu izmaksu paziņošanu (¹⁷). Tomēr ir vēl citas jomas, kurās dalībvalstīm sagatavot nacionālos ziņojumus palīdzētu konkrētāki ziņošanas kritēriji.

(¹⁶) <https://www.ejp-eurad.eu/>.

(¹⁷) Ekspertu grupa kodoldegvielas apsaimniekošanas cikla beigu finansiālo aspektu jautājumos, projekts vadlīnijām par nacionālo nostrādātās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas programmu izmaksu ziņošanu (<https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=lv&groupID=3777>).